

THÁI THUỘNG CẢM ỨNG THIÊN

Tập 40

Chủ giảng: Lão pháp sư Tịnh Không

Địa điểm: Tịnh tông Học hội Singapore

Thời gian: 27/06/1999

Viết dịch: Ban biên dịch Pháp Âm Tuyên Lư

Chư vị đồng học, chào mọi người. Câu thứ 19 trong Cảm Ứng Thiên Vựng Biên là hai chữ “trung hiếu”. Hai chữ này thực ra là căn bản của cảm ứng đức hạnh. Trong chú giải là đoạn phong phú nhất trong toàn văn, bản chú giải mà tôi dùng và bản mọi người dùng là không giống nhau. Bản chú giải này của tôi tổng cộng có 17 tờ, mỗi tờ có 2 trang, có thể thấy được cổ đức rất xem trọng hai chữ này. “Trung hiếu”, hiếu là căn bản của thành kính. Phật pháp được xây dựng trên hiếu đạo. Trung Quốc từ xưa đến nay, giáo học của nhà Nho cũng là lấy “trung hiếu” làm trung tâm, cho nên được giáo dục. Thế nào là giáo dục? Chỉ là trung hiếu mà thôi, đây là điều mà chúng ta không thể không biết, tức là phải học trung, phải tận hiếu. Cổ nhân dạy chúng ta: “*Làm tôi tận trung, làm con tận hiếu, đây là đạo thường của thiên lý, cội nguồn của nhân luân*”, mở đầu chú giải liền nói bốn câu này. “Làm tôi tận trung”, câu này phải dùng ngôn ngữ hiện nay để giải thích; Phật dạy “y nghĩa bất y ngữ”, câu nói này rất hay, bạn phải hiểu được ý nghĩa của nó, bởi vì ngôn ngữ thì thay đổi theo thời đại, còn ý nghĩa là nguyên tắc, là cương lĩnh, vĩnh viễn không thay đổi. Trước đây vào thời đại đế vương, “làm tôi tận trung” là bề tôi đối với vua thì phải tận trung, dùng lời hiện nay mà nói chính là người bị lãnh đạo đối với người lãnh đạo phải biết tận trung. Từ ý này mà nói rộng ra tức là phục vụ cho tất cả nhân dân phải tận trung, như vậy quý vị dễ hiểu hơn. Chúng ta phục vụ, phục vụ có đối tượng, đối tượng là người nào? Đối tượng là nhân dân. Chúng ta phục vụ cho nhân dân, phục vụ cho chúng sanh, phải biết tận trung. “Làm con tận hiếu”, câu nói này thì dễ hiểu. Tận trung là dựa vào tận hiếu làm căn bản, nếu như một người không biết hiếu thì họ làm sao có thể tận trung? Hiếu là đạo thường của thiên lý, là cội nguồn của nhân luân, trung là đại đạo lý của làm người.

Bạn xem văn tự của Trung Quốc, chữ “trung” (忠) này là gồm chữ “trung” (中) và chữ “tâm” (心), tức là tâm của bạn phải chánh, phải ở giữa, không được lệch, không được tà. Cổ nhân giải thích “thành kính” cho chúng ta, thành kính là tướng mạo, “một niệm không sanh gọi là thành”. Do đây chúng ta thể hội được

tâm trung chính là nhất tâm, nhị tâm là bất trung, nhị tâm thì tâm của bạn đã lệch. Tâm trung là một niệm không sanh, sanh một niệm thì bất trung. Do đây có thể biết, chữ trung này là thành kính đến cực điểm, chân thành cung kính đến cực điểm mới gọi là trung. Giáo học của nhà Nho, giáo học của nhà Phật chính là dạy điều này, đây là đạo thường của thiên lý. Đạo thường là đạo thường hằng, là vĩnh hằng bất biến, trong Phật pháp gọi là “đạo thường của pháp tánh”, “pháp vốn như vậy”. Người có thể tuân theo đạo thường thì người này gọi là Phật, gọi là Bồ-tát; đánh mất đạo thường, trái ngược đạo thường thì người này được gọi là chúng sanh, gọi là phàm phu. Có thể thấy phàm thánh là khác biệt từ chỗ một niệm này. Cội nguồn của nhân luân là căn bản làm người; hay nói cách khác, không còn hai chữ trung hiếu này nữa thì căn bản của nhân luân liền mất đi. Vẫn có hình tướng của con người, hình dáng của con người, nhưng trên thực tế có phải là người hay không? Không phải là người, chỉ là hình dáng con người mà thôi.

Đại sư Thiên Thai giảng kinh Pháp Hoa đã đem mười pháp giới triển khai thành “bách giới thiên như”. “Trăm giới” từ đâu mà có? Trong mỗi một pháp giới đều có mười pháp giới. Thí dụ chúng ta là pháp giới người, trong pháp giới người này có Phật ở trong đó. Ai là Phật trong cõi người? Hai chữ trung hiếu này làm được rất viên mãn, không có mảy may khiếm khuyết, đây chính là Phật trong cõi người. Bồ-tát trong cõi người thì hai chữ trung hiếu này làm được năm phần trở lên, chưa có viên mãn thì đây là Bồ-tát trong cõi người, Duyên giác trong cõi người, Thanh văn trong cõi người. Hai chữ trung hiếu có thể làm được một, hai phần, đó mới là người trong cõi người, mới được xem là con người. Có thể làm được bốn, năm phần thì là người trời trong cõi người. Nếu như không làm được, làm trái ngược thì là súc sanh trong cõi người, ngạ quỷ trong cõi người. Hoàn toàn trái ngược, đại nghịch bất đạo là địa ngục trong cõi người. Mỗi pháp giới đều có đủ mười pháp giới, cho nên gọi là một trăm pháp giới, trong mỗi giới đều đầy đủ “mười như thị”, cho nên gọi là “bách giới thiên như”. “Bách giới thiên như” nói cho chúng ta biết một nguyên tắc, nói cho chúng ta biết chân tướng sự thật. Triển khai tiếp như vậy, trong một trăm giới, trong mỗi một giới lại có mười pháp giới, gọi là ngàn pháp giới, cho nên pháp giới là vô lượng vô biên. Pháp giới từ đâu mà có? Là từ trong vọng tưởng, phân biệt, chấp trước của chúng ta biến hiện ra, vô lượng vô biên pháp giới, biến ảo vô cùng. Nhưng trong biến ảo này có một nguyên tắc bất biến, nguyên tắc này chính là trung hiếu. Cho nên trong Cảm Ứng Thiên, hai chữ “trung hiếu” này trong chú giải chiếm độ dài lớn như vậy, đây là sự từ bi yêu thương của đại đức xưa, chỉ sợ chúng ta đối với hai chữ này

nhận thức không rõ ràng. Học vấn của thế xuất thế gian có thể thành tựu hay không, mấu chốt là ở hai chữ này; tu hành có thể chứng quả hay không, mấu chốt cũng ở hai chữ này, bạn nói điều này quan trọng biết bao!

Tiếp theo có mấy câu nói, chúng ta đọc qua nó một lượt, có ý nghĩa sâu rộng vô tận. *“Nếu làm tôi bất trung thì vua còn trông mong gì vào tôi nữa? Làm con bất hiếu thì cha còn trông mong gì vào con đây? Súc sanh cầm thú còn chẳng bằng, sao đáng gọi là người được!”* Người hiện nay nghe thấy mấy câu nói này sẽ lắc đầu, nghe không lọt tai, người hiện nay không cho là như vậy, cho rằng cách nói này lạc hậu rồi, đây là văn hóa cũ, cần phải bị đào thải ngay. Phàm là người có kiêu quan niệm này, có loại hành vi này cho nên mới dẫn tới tai nạn lớn cho thế gian. Người biết trung hiếu, hiếu được đạo lý này, người biết được chân tướng sự thật, không những không dám làm xằng làm bậy, mà ngay cả một niệm tà cũng không cho phép, làm sao tạo nghiệp cho được? Huống hồ lại tạo tội nghiệp cực nặng? Những ý nghĩa này, các đồng học chúng ta phải suy nghĩ thật nhiều, quan sát nhiều, thể hội thật kỹ, sau đó mới biết giáo huấn của thánh nhân là chí chân chí thiện. Chúng ta nhất quyết không thể mê vào thế tục, mê vào thế tục sẽ dẫn tới khổ báo không có cùng tận.

Có lẽ quý vị cũng biết, xưa nay trong và ngoài nước có rất nhiều lời tiên tri, đều tập trung vào thời đại này, đều nói thế gian này sẽ có tai nạn. Người học Phật chúng ta không tin lời tiên tri, người học Phật tin nhân quả, nhân như vậy thì quả như vậy, báo như vậy. Phật không nói lời tiên tri, Phật nói nhân quả, nhân thiện nhất định được quả thiện, nhân ác nhất định bị ác báo, nhân quả báo ứng tơ hào không sai. Trung hiếu là thiện, trung hiếu là đại căn đại bản của thiện, chữ này không thể không nói nhiều một chút, phải nhận biết nó rõ ràng. Hai chữ này, trong nguyên tắc chế tạo văn tự Trung Quốc đều là thuộc về hội ý, văn tự là phù hiệu, bạn nhìn thấy phù hiệu này thì thể hội được hàm nghĩa ở trong phù hiệu này. Trung là trung tâm, không thiên không lệch, dạy chúng ta dụng tâm như thế nào. “Trung” là chân tâm, thiên lệch chính là vọng tâm, chữ này là dạy chúng ta dùng chân tâm. Chư Phật Bồ-tát dùng chân tâm, cái mà Thanh văn, Duyên giác dùng là gần giống chân tâm, vẫn chưa đạt đến thuần chân, phàm phu lục đạo dùng vọng tâm, không phải chân, cho nên ý nghĩa này rất sâu xa.

Chữ “hiếu” này là bảo chúng ta thể hội chân tướng sự thật. Chân tướng sự thật là đáng về gì? Các bạn thử xem hình dạng của chữ “hiếu”, phía trên là chữ “lão” (老), phía dưới là chữ “tử” (子). Ý nghĩa này nói rất rõ ràng cho chúng ta biết, đời trước và đời sau là một thể thì hiếu, đời trước và đời sau phân ra thì bất

hiếu. Từ ý nghĩa này lại mở rộng ra là đời trước còn có đời trước nữa, quá khứ không có điểm bắt đầu, đời sau còn có đời sau nữa, vị lai không có điểm kết thúc; không bắt đầu, không kết thúc là một thể. Đây là hiện tượng gì? Chẳng phải là Phật ở trong kinh đã nói với chúng ta tình hình của “pháp thân”, “tự tánh” hay sao? Trong kinh Đại thừa thường nói “ba đời mười phương chư Phật cùng chung một pháp thân”, chính là chú giải hay nhất cho chữ này. “Hiếu” nghĩa là gì? Chính là ba đời mười phương Phật cùng chung một pháp thân, tôi thường nói tất cả chúng sanh trong hư không pháp giới chính là mình, đây chính là chữ hiếu. Cái phù hiệu này đã nói rõ chân tướng của vũ trụ nhân sinh, hiểu rõ chân tướng này tức là bạn đã nhận thức hiếu đạo.

Hai chữ này hợp chung lại chính là Phật pháp viên mãn. Tất cả kinh mà Thích-ca Mâu-ni Phật đã nói 49 năm là nói điều gì? Hai chữ “trung hiếu” mà thôi. Không chỉ là tất cả pháp mà Thế Tôn đã nói không rời khỏi hai chữ này, thậm chí pháp tạng vô tận mà mười phương ba đời tất cả chư Phật nói cũng là hai chữ này mà thôi. Làm sao nói cho hết được hai chữ này? Chư Phật Như Lai đồng thời nói, cùng nhau nói, nói vô lượng kiếp thì hai chữ này vẫn là nói không hết. Chúng ta ngay cả ý nghĩa thô thiển của hai chữ này còn không thể hội được thì khó trách công phu tu học không đặc lực, nghiên kinh nghe giáo không thể khai ngộ. Nghiên kinh nghe giáo không thể khai ngộ là đối với hai chữ này không có nhận thức rõ; công phu niệm Phật, tu hành không đặc lực là do hai chữ này một chút cũng chưa làm được. Cho nên, hai chữ này bạn nhận thức rồi thì bạn sẽ khai ngộ, hai chữ này làm được rồi thì bạn có thể tu hành chứng quả. Cho nên hai chữ này, chúng tôi cũng phải dùng nhiều thời gian một chút để giới thiệu với quý vị đồng tu. Trên thực tế, chỗ tôi biết cũng không nhiều, tôi có thể thể hội được mấy phần, tôi cũng chỉ có thể làm được một, hai phần mà thôi.

Chú giải tiếp theo nói: *“Con người tuy có thể lên tới tiên phẩm, nhưng cũng phải trải qua rất nhiều năm. Chỉ có người chí trung chí hiếu thì hôm nay qua đời, ngày mai liền sanh cõi trời. Người ta biết rằng trung hiếu là tiết hạnh cao cả của bề tôi, con cái, nhưng đâu biết rằng đây còn là gốc rễ của siêu độ”,* lời nói này rất hay, nói đúng, không sai. Đây là nói đến tu hành. Cảm Ứng Thiên là của Đạo giáo, mục tiêu tu hành của Đạo giáo là thăng thiên, bước vào câu lạc bộ của thần tiên, cũng rất khó được rồi. Sanh thiên không đơn giản, trong Phật pháp nói, trời Dục giới phải tu thập thiện, tứ vô lượng tâm, trời Sắc giới còn phải tu tứ thiên bát định. Thế nhưng con người sống ở đời có thể tận trung tận hiếu, không cần tu hành, sau khi chết thì tự nhiên liền sanh thiên, lời này là sự thật. Người chí trung

chí hiếu, phẩm vị sanh thiên cũng cao, hay nói cách khác nếu như bất trung bất hiếu, tuy tu thập thiện, tứ vô lượng tâm cũng không thể sanh thiên. Cùng đạo lý như vậy, bất trung bất hiếu, niệm Phật cũng không thể vãng sanh thế giới Cực Lạc. Bạn ở niệm Phật đường thành tâm thành ý niệm, mỗi ngày niệm một trăm ngàn tiếng Phật hiệu vẫn không thể vãng sanh. Cho nên hai chữ này không những là căn bản của làm người, mà cũng là đại căn đại bản của tu hành, tuyệt đối không thể lơ là. Hai chữ này, chúng ta phải dùng nhiều thời gian một chút để nghiên cứu thảo luận.